

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Sfk/12/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7017200406
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Hatalová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7017200406.6

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): D.. X. B., nar. XX.XX.XXXX, . bytom Q. XX, XXX XX. Q., proti žalovanému: Obec Studenec, so sídlom Studenec 3, 053 04 Studenec, o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného č. FD/159/2017 zo dňa 03. mája 2017, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/68/2018-121 zo dňa 07. júla 2022, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa odmieta.
- II. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I. Stručný priebeh administratívneho konania a konania na krajskom súde

1. Žalovaný opatrením č. FD/159/2017 zo dňa 03.05.2017 (ďalej aj „opatrenie žalovaného“) podľa § 73 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Daňový poriadok“) oznámil žalobcovi, že podľa § 73 ods. 4 písm. a) Daňového poriadku zamietá jeho odvolanie podané proti rozhodnutiu žalovaného č. 13/2017 zo dňa 16.03.2017, ktorým bol žalobcovi vyrubený poplatok za komunálne odpady na rok 2017 v sume 75,- eur (ďalej aj „rozhodnutie č. 13/2017“). Zamietnutie odvolania žalovaný odôvodnil tým, že odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie neprípustné podľa § 72 ods. 8 písm. a) Daňového poriadku z dôvodu, že bolo podané po určenej lehote.

2. Správnu žalobou zo dňa 31.05.2017, doručenou Krajskému súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“), označenou ako „Žaloba o neplatnosť Rozhodnutia č. 13/2017 a Oznámenia o zamietnutí odvolania“, sa žalobca návrhom vo veci samej domáhal zrušenia opatrenia žalovaného ako nezákonného.

3. Uznesením č. k. 7S/68/2018-121 zo dňa 07.07.2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) krajský súd správnu žalobu žalobcu odmietol, a to podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“ alebo „Správny súdny poriadok“), nakoľko žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50 SSP. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 170 písm. a) SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo.

4. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že SSP ako procesnú podmienku konania pred správnym súdom stanovil povinné právne zastúpenie advokátom počas celého konania s výnimkami uvedenými v § 49 ods. 2 SSP, pričom výslovne stanovil, že táto povinnosť sa vzťahuje už na spísanie samotnej žaloby. V predmetnej veci nešlo o jedno z konaní podľa § 49 ods. 2 SSP, v ktorých žalobca nemusí byť zastúpený (v tomto prípade sa jednalo o konanie o všeobecnej správnej žalobe) alebo že by žalobca bol osobou s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, a preto sa na neho nevzťahovala výnimka zo zásady povinného právneho zastúpenia. Z uvedeného dôvodu, v konaní o správnej žalobe proti opatreniu žalovaného, mal žalobca povinnosť byť právne zastúpený od okamihu spísania správnej žaloby. Krajský súd preto dospel k záveru, že išlo o neodstrániteľný

nedostatok procesnej podmienky, ktorého obligatónym právnym následkom je odmietnutie správnej žaloby.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu a ďalší priebeh konania po jej podaní

5. Proti napadnutému uzneseniu podal žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodov, že krajský súd v konaní a pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP), nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd (§ 440 ods. 1 písm. e/ SSP). Sťažnostným návrhom sa sťažovateľ domáhal zrušenia napadnutého uznesenia ako nezákonného a vrátenia veci krajskému súdu na nové konanie. Sťažovateľ zároveň žiadal, (i) aby si kasačný súd vyžiadal úplný žurnalizovaný administratívny i súdny spis; (ii) o oslobodenie od súdneho poplatku za kasačnú sťažnosť; (iii) aby mu bolo priznané právo na úplnú náhradu trov celého konania a (iv) o ustanovenie právneho zástupcu vo veci kasačnej sťažnosti.

6. Uznesením č. k. 7S/68/2018-141 zo dňa 31.10.2022 krajský súd priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní o kasačnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu.

7. Uznesením č. k. 7S/68/2018-144 zo dňa 23.01.2023 (ďalej aj „uznesenie zo dňa 23.01.2023“) krajský súd vyzval žalobcu, aby si v lehote 15 dní odo dňa doručenia uznesenia zo dňa 23.01.2023 v zmysle § 449 ods. 1 SSP zvolil advokáta a zaslal v uvedenej lehote krajskému súdu písomné plnomocenstvo udelené tomuto advokátovi na zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu. K žiadosti žalobcu o ustanovenie právneho zástupcu (uplatnenej v kasačnej sťažnosti) krajský súd uviedol, že nie je oprávnený ne/vyhovieť, nakoľko s účinnosťou od 01.01.2012 to nie je v jeho právomoci. Argumentoval tým, že na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci je v súlade so zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. Z. z. príslušným orgánom Centrum právnej pomoci (štátna rozpočtová organizácia). Krajský súd ďalej žalobcu poučil, že nedostatok podmienky povinného právneho zastúpenia je možné odstrániť tým, že si zvolí kvalifikovaného zástupcu a riadne plnomocenstvo predloží krajskému súdu, keďže súd nemá oprávnenie žalobcovi ustanoviť právneho zástupcu na zastupovanie. V uznesení zo dňa 23.01.2023 krajský súd žalobcu súčasne poučil, že proti uzneseniu správneho súdu vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť; o sťažnosti rozhodne správny súd, ktorý napadnuté uznesenie vydal.

8. Dňa 08.03.2023 bolo krajskému súdu doručené podanie žalobcu zo dňa 03.03.2023, označené ako „Odpoveď na uznesenie sp. zn. 7S/68/2018 z 23. januára 2023“, ktoré krajský súd vyhodnotil ako kasačnú sťažnosť (ďalej aj „podanie zo dňa 03.03.2023“).

9. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“) po preskúmaní podania žalobcu zo dňa 03.03.2023, vzhľadom na jeho obsah, dospel k názoru, že sa nejedná o kasačnú sťažnosť ale o sťažnosť, o ktorej rozhoduje správny súd. Z tohto dôvodu kasačný súd podľa § 18 ods. 2 SSP uznesením sp. zn. 1Sfk/42/2023 zo dňa 18.08.2023 postúpil vec Správneému súdu v Košiciach (ďalej aj „správny súd“) ako súdu vecne a miestne príslušnému.

10. Správny súd (viazaný právnym názorom kasačného súdu) posúdil podanie žalobcu zo dňa 03.03.2023 ako sťažnosť proti uzneseniu zo dňa 23.01.2023 vydanému vyšším súdnym úradníkom. Správny súd mal za to, že uznesenie súdneho úradníka netrpí vadami, ktoré by spôsobili jeho nezákonnosť alebo nepreskúmateľnosť, a preto uznesením č. k. KE-7S/68/2018-159 zo dňa 11.01.2024 (ďalej aj „rozhodnutie o sťažnosti“) sťažnosť žalobcu podľa § 161 ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol. V rozhodnutí o sťažnosti dospel správny súd k záveru, že postup súdneho úradníka, ktorý vyzval žalobcu na zvolenie si advokáta na zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti a na predloženie písomného splnomocnenia preukazujúceho uvedenú skutočnosť s poukazom na ustanovenie § 449 SSP bol správny. Argumentoval tým, že žalobca pri podaní kasačnej sťažnosti nepreukázal splnenie podmienok vo vzťahu k povinnému právnemu zastúpeniu, a preto bol uznesením zo dňa 23.01.2023 vyzvaný na preukázanie uvedených skutočností, vrátane poučenia o možnosti podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v konaní o kasačnej sťažnosti Centru právnej pomoci. Na uznesenie zo dňa 23.01.2023 žalobca nereagoval predpísaným spôsobom, ale reagoval sťažnosťou. Správny súd pritom zdôrazňoval, že žalobca ako sťažovateľ nepreukázal kvalifikované právne zastúpenie v konaní o kasačnej sťažnosti.

11. Dňa 15.02.2024 bolo správneému súdu doručené vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa. Považujúc dôvody kasačnej sťažnosti za neopodstatnené žalovaný tvrdil, že konal vo veci v súlade s platným právom.

12. V replike k vyjadreniu žalovaného sťažovateľ uviedol, že trvá na obsahu podanej kasačnej sťažnosti a na jej skutkových a právnych dôvodoch. Podľa sťažovateľa žalovaný v predmetnej veci nekoná (a ani nekonal) v súlade so zákonom a platným právom.

III. Konanie pred kasačným súdom a právne posúdenie veci kasačným súdom

13. Prejednávaná vec bola dňa 26.03.2024 náhodným výberom technickými a programovými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelená na rozhodnutie senátu 1S a bola jej pridelená spisová značka 1Sfk/12/2024.

14. Senát Najvyššieho správneho súdu SR ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP), že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie. Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu a posúdení veci kasačný súd dospel po neverejnej porade senátu jednomyseľne k záveru, že kasačnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné ako neprípustnú odmietnuť, a to podľa § 459 písm. d) SSP v rozhodujúcom znení, pretože neboli splnené podmienky právneho zastúpenia podľa § 449 SSP.

15. Podľa § 97 SSP: „Ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).“

16. Podľa § 449 ods. 1 SSP: „Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.“

17. Podľa § 449 ods. 2 SSP: „Povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak: a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.“

18. Podľa § 489 SSP: „Za vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa sa na účely tohto zákona považuje vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou; ak bolo vysokoškolské vzdelanie získané najprv v prvom stupni a následne v druhom stupni, vyžaduje sa, aby išlo v oboch stupňoch o vzdelanie v študijnom odbore právo.“

19. Podľa § 459 písm. d) SSP v rozhodujúcom znení: „Kasačný súd uznesením odmietne kasačnú sťažnosť ako neprípustnú, ak neboli splnené podmienky podľa § 449.“

20. Predmetom kasačného konania v súdnej veci bolo napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bola odmietnutá (všeobecná) správna žaloba žalobcu podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP. Vzhľadom k tomu, že kasačná sťažnosť sťažovateľa nebola spísaná advokátom ale samotným žalobcom, ako i k tomu, že v súdnom spise sa nenachádzalo potvrdenie o dosiahnutí požadovaného vzdelania sťažovateľa (vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa), krajský súd (obsadený vyšším súdnym úradníkom) postupom podľa § 450 ods. 1 SSP vyzval žalobcu uznesením zo dňa 23.01.2023 na preukázanie splnenia podmienok podľa § 449 ods. 1 SSP resp. výnimky z povinného právneho zastúpenia advokátom v kasačnom konaní v zmysle § 449 ods. 2 SSP. Konkrétne, krajský súd uznesením zo dňa 23.01.2023 žalobcu vyzval, aby v určenej lehote predložil plnomocenstvo, ktorým splnomocní advokáta na zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti v predmetnej veci alebo predloží doklad preukazujúci dosiahnutie vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa, keďže sa v súdnom spise takéto potvrdenie nenachádza. Napriek poučeniu správneho súdu v uznesení zo dňa 23.01.2023 o následku neodstránenia vytykaných vád (t. j. odmietnutie kasačnej sťažnosti kasačným súdom ako neprípustnej v prípade nesplnenia podmienok podľa § 449 SSP), sťažovateľ v kasačnom konaní splnenie podmienok podľa § 449 SSP nepreukázal a vytykané nedostatky kasačnej sťažnosti neodstránil.

21. Správnosť postupu a rozhodnutia vydaného vyšším súdnym úradníkom bola potvrdená správnym súdom (obsadeným predsedníčkou senátu), ktorý uznesením č. k. KE-7S/68/2018-159 zo dňa 11.01.2024 zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu zo dňa 23.01.2023. Rozhodnutie o sťažnosti nadobudlo právoplatnosť dňa 05.02.2024.

22. Primárne považuje kasačný súd za potrebné upriamiť pozornosť sťažovateľa na tú skutočnosť, že kasačná sťažnosť predstavuje osobitný opravný prostriedok majúci povahu mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je možné napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu vydané v správnom súdnictve. Konanie o kasačnej sťažnosti je teda samostatné konanie, účelom ktorého je posúdenie, či zo strany krajského súdu v konaní, respektíve pri jeho rozhodovaní, došlo k porušeniu zákona.

23. Na konanie o kasačnej sťažnosti v predmetnej právnej veci sa nevzťahuje výnimka z povinného právneho zastúpenia sťažovateľa v kasačnom konaní v zmysle § 449 ods. 2 písm. b) a c) SSP. V predmetnej právnej veci musí byť sťažovateľ v kasačnom konaní obligatórne právne zastúpený advokátom. Uvedené by v danom prípade neplatilo len za toho predpokladu, že sťažovateľ by preukázal, že sám má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa predložením príslušného potvrdenia v zmysle § 489 SSP.

24. Povinné právne zastúpenie v správnom súdnom konaní pred kasačným súdom je nevyhnutnou súčasťou profesionality, ale tiež aj zabezpečením toho, aby kasačná sťažnosť mala všetky potrebné náležitosti vrátane uvedenia a konkretizovania dôvodu, pre ktorý sa rozhodnutie správneho súdu napáda kasačnou sťažnosťou (uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/104/2014 zo dňa 07.09.2015, sp. zn. 8Sžfk/65/2017 zo dňa 12.12.2018, sp. zn. 8Sžk/17/2020 zo dňa 28.10.2020). Zároveň Správny súdny poriadok jednoznačne stanovuje, že sťažovateľ i opomenutý sťažovateľ musia byť zastúpení počas celého kasačného konania. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie kasačnej sťažnosti. Požiadavka vypracovania kasačnej sťažnosti advokátom a povinného zastúpenia advokátom v konaní o kasačnej sťažnosti je odôvodnená predovšetkým tým, že v konaní o kasačnej sťažnosti sa spravidla rozhodujú zložitejšie prípady a vedie sa spravidla spor o výklad práva, pričom zhromaždenie relevantnej argumentácie pre kasačný súd vyžaduje vysokú mieru právnej zručnosti a znalosti množstva právnych predpisov a rozhodnutí súdov (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 250/2021 zo dňa 15.06.2021). O povinnom zastúpení advokátom a o povinnom spísaní kasačnej sťažnosti musí byť účastník poučený v rozhodnutí správneho súdu s uvedením celého ustanovenia § 449 SSP.

25. Kasačný súd mal za preukázané, že sťažovateľ bol správnym súdom poučený o povinnom zastúpení a o povinnom spísaní kasačnej sťažnosti advokátom. Napriek uvedenej skutočnosti nesplnil povinnosť zastúpenia a spísania kasačnej sťažnosti advokátom, keďže nepreukázal, že v súlade s § 449 ods. 1 SSP podal kasačnú sťažnosť v zastúpení advokátom. Kasačný súd súčasne konštatuje, že sťažovateľ nepreukázal ani splnenie výnimky z povinnosti zastúpenia advokátom v zmysle § 449 ods. 2 písm. a) SSP, nakoľko do rozhodnutia kasačného súdu nepredložil potvrdenie o požadovanom vzdelaní v zmysle § 489 SSP.

IV. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie uznesenia v časti trov

26. Vzhľadom na vyššie uvedené a s poukazom na citované zákonné ustanovenia kasačný súd konštatuje, že sťažovateľ nebol v kasačnom konaní zastúpený advokátom, predmetná kasačná sťažnosť nebola spísaná advokátom a sťažovateľ nepreukázal, že by mal vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ako to predpisuje § 449 ods. 1 a § 449 ods. 2 písm. a) SSP (v spojení s § 489 SSP). Na danú vec pritom nemožno aplikovať výnimky podľa § 449 ods. 2 písm. b) a c) SSP. Z tohto dôvodu kasačný súd rozhodol tak, že podľa § 459 písm. d) SSP (v rozhodujúcom znení) kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú odmietol, pretože neboli splnené podmienky podľa § 449 SSP.

27. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 170 písm. a) SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, keďže kasačná sťažnosť bola odmietnutá.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.